

VILÁGOS SÁG

II. ÉVFOLYAM

AZ ERDÉLYI MAGYAR NÉPLAPJA

22. SZÁM

Mindent a győzelemért!

Írta: Mezei Lajos

Január végén vagyunk, a tavasz, ha lassan is, de közeledik s mindannyiunkban felvelődik a mezőgazdasági munkálatok gondja.

Az őszi szántást nálunk éppen derékbakapta a fasizmus romboló háborúja. Kolozs vármegyében hozzávetőlegesen 40-45 százalékát tudták csak elvégezni az őszi buza vetésnek. Eppen ezért most már gyorsan kell cselekedni, még a tavasz beállta előtt. Mozgósítani kell minden mezőgazdasági szakembert azonnal, akcióba kell álljanak a falvak Gazdasági Bizottságai. Földművelésünk tavasszal mutathatja majd ki, hogy mértékelt-e a békéért folyó végső harc és a demokratikus építés jeiszavát.

Minden falu községi tanácsa kijelölt már megbízható földművesekből Gazdasági Bizottságokat s ezek feladata a minden eddiginél nagyobb arányú mezőgazdasági munkálatok előkészítése. Fel kell azonnali számolni az elhagyott birtokokat és az olyan birtokokat, amelyeket tulajdonosa nem bír megdolgozni s ugyanekkor össze kell írni a földnélkülieket vagy kevés földdel rendelkezőket, hogy az elhagyott és gondozatlan földek megművelésére ez a tömeg saját érdekében is felhasználható legyen. Az lehetetlen, hogy egyfelől műveletlen maradjon a föld, másfelől föld nélkül nyomorogjon a falvak szegénysége!

A Gazdasági Bizottság feladata számbavenni, hogy az őszi vetés hiánya mivel pótolható és van-e a falunak kellő mennyiségű vetőmagja? A Gazdasági Bizottságnak a szomszédfalvakban, a városi hatóságoknál vagy bárhol, saját kezdeményezéséből biztosítani kell taluja számára a vetőmagot addig is, amíg hatóságaink e téren segítséget tudnak nyújtani. Ne várjunk tetlenül, hanem segítsünk magunkon.

Elő kell készíteni a mezőgazdasági szerszámokat is, hogy ha eljön a tavasz, azonnal kint lehessünk a földeken. Egyáltalában: a Gazdasági Bizottságnak tudnia kell, hogy hányadán állunk szerszámok és gépek dolgában, hogy a hiányokat az ipari munkásság segítségével kellő időben pótolni lehessen.

Mindezek után pedig minden Gazdasági Bizottságnak olyan munkatervet kell elkészítenie, amely a falu egész határát, minden szántóját, erdejét és legelőjét nyilvántartásba veszi és az elvégzendő mezőgazdasági feladatokat előirányozza. Csakis ilyen előre megfontolt tervek alapján felkészülve tudjuk majd az őszi vetés hiányát pótolni. Csak így tudjuk a termelést fokozni, ami máma falun, városban egyaránt mindnyájunk életkérdése. Ez jelenti a háború befejezésének a meggyorsítását is.

A közös mezőgazdasági munkából románoknak és magyaroknak egyaránt ki kell venni a részüket. Kívánatos, hogy a román és magyar földművelésnek legyen végre közös szakmai szervezkedése, ami úgy valószínűsíthető, hogy minden falu Gazdasági Bizottsága a közös tevékenység érdekében tartson Kolozsvárt közös értekezletet és e szakmai földműveléstanácskozás alkalmából alkossa meg saját szervezeteit a

A danzigi öblöt elérte a Vörös Hadsereg

Bezárult a gyűrű a keletporoszországi német hadsereg körül

MOSZKVA, január 27. A szovjet tudósítóiroda jelenti: A 3. fehérorosz arcvonal csapatai január 26-án Königsbergnél elfoglalták Tapiau, Allenburg és Nordonburg községeket, melyek a várost fedező német védőállások fontos támpontjai voltak. Ezen kívül még több, mint 250 helységet foglaltak el ennek a hadseregcsoportnak csapatai.

A 2. fehérorosz arcvonal csapatai január 26-án is folytatták lendületes támadásaikat és miután elfoglalták Stuhm, Marienburg és Mühlhausen városokat, Elbingtől keletre kijutottak a danzigi öbölhöz. Ezáltal a Keletporoszországban működő német haderőt elvágták minden szárazföldi összeköttetésétől.

Ezzel egyidejűleg lengyel területen ennek az arcvonalnak a csapatai elfoglalták Ulszlaw, Weimzew és Laszy városokat több mint 400 más helységgel együtt, amelyek közül Waldau csupán négy kilométerre fekszik Thorntól.

Az 1. fehérorosz arcvonal Posen irányában elfoglalt számos várost és több mint 400 helységet. Ezek között van Wondrowetz, Weissenberg, Robyen, Kornik és Santomirz. Posen környékén a szovjet csapatok három német repülőtérrel és egy repülőgépgyárral 294 német repülőgépet zsákmányoltak.

Kalischtól nyugatra és délnyugatra elfoglalták Krotoszint több mint 100 más helységgel együtt.

Az 1. ukrán arcvonal csapatai január 26-án rohammal elfoglalták Hindenburg nagy szülői városát. Valamint német területen 300-nál több helységet, köztük Herrstadtot, Winziget, Repinczet és Juliusburgot. Oels repülőtérrel a szovjet csapatok 150 német repülőgépet zsákmányoltak.

Kassától északnyugatra és nyugatra a szovjet csapatok elfoglalták Szepezváralját, több más helységgel együtt.

Budapesten folytatódott a budai részen körülzárt ellenség megsemmisítésére irányuló hadművelet. A szovjet csapatok 25 háztömböt foglaltak el és visszaverték Budapesttől délkeletre a páncélosokkal támogatott német áttörési kísérletet.

Január 25-én az összes arcvonalon 97 német harcászati semmisült meg, e közül 47 a budapesti körzetben. A lelőtt repülőgépek száma 15.

380 ezer embert vesztek eddig a lengyelországi offenzívában a németek

A szovjet tudósítóiroda a következő kiegészítést fűzi a hadijelentéshez: A 3. fehérorosz arcvonal csapatai Tapiau elfoglalásával tovább törtek előre, elfoglalták Löwenherzent, mely csak 15 kilométerre fekszik Königsbergtől keletre. Marienburg, melyet a 2. fehérorosz arcvonal csapatai foglaltak el, nemcsak közlekedési csomópont, hanem fontos hadfelszerelési és ipari város is. Itt 1500 német katona esett el.

Hindenburgot nyugati irányból foglalták el a szovjet csapatok. Gleiwitz felől törtek előre, behatoltak páncélosaik a városba, majd utcai harcok után foglalták el a várost. Hindenburg 120 ezer lakosú város és nagy ipari központ. Acél és szerszámgyárral kívül számos más nehéz és könnyűipari gyára és üzeme van.

Január 26-án hozta nyilvánosságra a szovjet hadvezetés azokat a statisztikai adatokat, amelyekből a január 13-ától kezdődő óriási méretű csata eredményeire következtethetünk. A németek a Keleti fronttól a Kárpátokig terjedő arcvonalzakaszon több mint 380.000 embert vesztek. Az elesett németek száma 295.000, míg 65.330 fogságba jutott. A zsákmány mennyiségét csak megközelítőleg lehet megállapítani. Eddig 4400 zsákmányolt ágyút, ugyanennyi aknavetőt, 34.000 tehergépkocsit számoltak meg. A zsákmányolt német repülőgépek száma 600. A legnagyobb mennyiségű foglyot Zsukov és Konyev csapatai ejtették. Arcvonalainál eddig 68.000 németet számoltak össze.

Ennek az intézménynek kell majd megfelelő szakembereket a Gazdasági Bizottságok rendelkezésére bocsátani, hogy a szükségietek közös megállapítását kapjanak és így a megállapítás könnyebb legyen. A munkásság szakszervezeteinek

éppen most folyó bukaresti kongresszusára nagyjelentőségű határozatban szögezte le, hogy a munkásság szakszervezeteinek a földművelés segítségére siet. Mennyivel gyorsabban és alaposabban valósulhat meg ez a szövetkezés, ha földműveseink nem

várnak csodát, hanem mindent megtagadnak, hogy a termelés falun is meginduljon s míg a munkás ipari cikkeket gyárt, a falu dolgozója a közellátáshoz és a katonai utánpótláshoz szükséges termékeket adja a győzelemért.

HIREK

Magasabbra törjétek!

Föl testvérek, a szent harcra,
Kik föld nélkül nyögtek!
Kisgazdák, szolgák egyaránt
Magasabbra törjétek!

Le a ranggal, fényüzéssel,
Elmulott az ideje,
Itt az idő, hogy kiálljunk
Fegyverrel a kezünkbe.

Fegyverünk a könyv, az eke,
Es a front mögé állunk,
Váll a vállnál, kéz a kézben
Jogainkat kiívjuk.

Nincs erő és nincs hatalom,
Mely munkánkban megrendít.
Ne félj munkás és földműves:
A Teremtő megsegít.

Vér István

mákófalvi kisgazda.

*

Lenin-émlékhéttől Désen. A Kommunista Párt Désen Lenin halálának évfordulója alkalmából emlékhéttet rendezett. A vármegyei színházban mintegy kétezeröttszáz hallgató gyűlt össze. Az emlékhéttől Dobocan Ioan Lenin életét ismertető román nyelvű előadással nyitotta meg. Utána Crăciun Elena elszavalta az „Imnul lui Lenin” című verset. Tóth Géza „Lenin és a munkásság”, Szamosi Ferenc „Lenin és az ifjuság” című dolgozatát olvasta fel, Bér Vilmos a leninizmusról értekezett. Az emlékhéttel hangulatát a CFR-szavalókórus színei fokozták. Az emlékhéttel a szovjet-himnusz és az internacionálé elénekléseivel ért véget.

Az I. fokú Iparhatóság 100.246 —1945. számú határozatával Weinberger József kolozsvári, Józsa Béla-utca 35. alatti lakost Itzkovics Adolf kolozsvári céghez vállalatvezetőül kinevezte. 2947

Táncmulatságokhoz rendőri engedély kell. A kolozsvári néprendőrség felhívja az érdekeltek figyelmét arra, hogy teadélutánokat és bármilyen mulatságokat csak a rendőrség engedélyével rendezhetnek.

A „Hargita” falatozó megszűnt! Üzlethelyiségét a volt munkásai kapták meg azzal a kikötéssel, hogy a régi vezetés helyett a mai szociális követelményeknek megfelelően kötelesek vezetni.

Kozmetikumát újra megnyitottam! Elhanyagolt arcbőrét tökéletesen megszépítem. Dr. J.-né Kohn Margit, Bethlen-utca 18. 2885

Csiampor János fogtechnikus kolozsvári lakos, Villamos-utca 7. sz. ezennel kinyilatkoztatom, hogy a fasiszta uralom alatt dr. Neuländer Arthur orvos elien tett nyilatkozatomat és viselkedésemet nagyon megbántam s ezután bocsánatot kérek.

Dr. Pierschy Tibor orvos Horea (Horthy)-uti lakásáról költözött Egyetem-utca 1. szám alá. Rendel délután 2-3-ig. Kerülete munkáspénztári betegneinek reggel 8-9 óráig.

MA DÉLUTÁN 3 órakor Szentgyörgy-utca 34. l. em. a dolgozók terített asztala láncos műsoros teás megnyitóján részt vesznek az összes pártok delegátusai, a Józsa Athenaeum, Szabad Színpad, Szentkirályi Aladár muzsikál. Legyetek ott a saját asztalotoknál. Szeretettel vár a vezetőség nevében Fülöp Elza. 2965

Meghívó. A „Helios” Költőműgyár Részvénytársaság, Kolozsvár, Budai Nagy Antal-utca 14. szám alatti saját helyiségében 1945 február 4-én délelőtti 11 órakor rendkívüli közgyűlést tart. Tájékoztató: 1. Igazgatósági tagok választása. 2. Felügyelőbizottsági tagok választása. A közgyűlésen csak oly részvényes gyakorolhatja szavazati jogát, ki részvényeit le nem járt szelvényeivel együtt három nappal a közgyűlés megtartása előtt a vállalat pénztáránál letétbe helyezte. Kolozsvár, 1945 január 27. Az igazgatóság.

Készíték mindennemű munkaruhát és munkaköpenyt

Bacsoni Kálmán

MUNKARUHAKÉSZÍTŐ, HOREA-UT 33.

Szabad szó

Román munkás és magyar diák a testvéri összefogásról

I.

Tisztelt Szerkesztő Elvtársak!

Minden öntudatos román és magyar munkás kötelessége a román és magyar sovinsztáktól megmérgezett tömegek felvilágosításáért küzdeni. A bécsi döntés előtt én Kolozsvárt küzdöttem a szakszervezetekben ugyanezért a célért. S most e pár sorral szintén a román és magyar nép megbékéléséért akarok felszólalni. Legyenek elnézéssel a hibák miatt, mert csak négy éve tanultam meg magyarul írni, olvasni és beszélni. Amikor most négy éve a kolozsvári vasúti főműhelyből Budapestre helyezték át, alig tudtam még valamit magyarul.

Négy évig dolgoztam együtt a pesti északi főműhely munkásaival és most jól esik visszagondolnom arra, hogy amint ott sétáltam a Köruton vagy a Dunaparton, mily örömmel láttam, hogy a hullámzó magyar tömegek épp olyan emberek, mint én, a román. Magyar munkástársaimmal dolgozva, együtt szenvedtük végig a büns rendszer minden megaláztatását.

Mikor a kolozsvári főműhelyből Pestre helyeztek, két-három román munkástársammal is velem kellett volna jönnie, de ők nem fogadták el az áthelyezést, ehelyett átmentek Romániába. Hívtak engem is, mondván: „Ott akarsz élni a magyar pokolban, azzal a vad néppel? Le fognak gyilkolni, meglátod!” Rájuk néztem, mosolyogtam és gondolkodtam. Egy rothadt társadalmi rendszer nevelésének az áldozatait láttam bennük. Aztán elutaztunk, ők Bukarestbe, én pedig Budapestre. Éreztem, tudtam, hogy embert és mindazt ami a világon van, el lehet pusztítani, de a mi elvünket soha. Tudtam, hogy 1919 forradalmi emléke ott él kitörölhetetlenül a budapesti munkások lelkében. Ezekkel a munkásokkal akartam megismerkedni. És nem csalódtam.

De alkalmam volt látni a kapitalizmus barbár kizsákmányolását is, amelynek érdekében Budapestén épp úgy embergyűlölővé nevelték a szerencsétlen ifjuságot, mint bármelyik fővárosban. Hiszen engem is azzá próbáltak nevelni. Az öntudatos magyar dolgozók azonban a legnagyobb szeretettel fogadtak maguk közé és úgy éltem velük, mint a testvéreim. Kérdősködtek, hogy élünk Romániában, hogy volt Bukarestben? Mire én elmondtam, hogy a Bulvardul Brătianu-n meg a Calea Victoriei-n laknak az elősködők, míg a becsületesen dolgozó munkások az egészségtelen külvárosi kunyhókban tengődnek.

Ok erre megmutatták, hogy fent a Rózsadombon és a Gellért-hegyen a nép hőhérszínű a villái terpeszkednek, míg a Valéria-telepen és az Augustán éppen úgy nyomorognak a munkások, akárcsak Bukarest nyomortelepein. Ezeket tudva kérdelem: ha ennyire hasonló a sorsunk, miért gyűlölje egymást román és magyar? Egyforma a szenvedésünk s egy a célunk: a dolgozó társadalom felépítése.

Hogy mi minden történt még velem Budapestén, nagyon szeretném elmondani azoknak a román testvéreimnek, akik feltettek és féltek a magyaroktól. Mikor Pestről hazajöttem Erdélybe, pesti magyar munkástestvéreim így szóltak hozzám: „Te János, elmész, mi itt maradunk. A ti tájaitokon hamarabb út az óra tizenkettőt. Vidd magaddal román társaidnak a mi őszinte szeretetünket és barátságunkat!” Bucsuzóló időzték Petőfi Sándor egyik versét a nép jogairól, s ezt én most is észben tartom és mindenkinek elmondom. Hazaérve valóban hallottam a tizen-

kettőt ütő óra hangját. És ünnepnek éreztem azt a percet, hiszen nem volt és nincs egyetlenegy öntudatos proletár sem a világon, akinek ez a tizenkettőt óra ne a legnagyobb ünnepet jelenesse. Hiszen ebben az órában minden ember testvéreként foghat kezét és ha ezt tesszük, akkor a fajgyűlölet mindörökké veget ér.

SOLUTIU IOAN

volt kolozsvári CFR-műhelymunkás.

2.

Kedves Fiúk!

Nagy szükségét érzem annak, hogy ismét levélben szóljak hozzátok.

Napról-napra szomorubbán tapasztalom, hogy a román és magyar diákok alig közeledtek valamicskét egymáshoz. Még csak azt sem mondhatjátok, hogy pesszimista vagyok, hiszen tény és való, hogy azok a biztató jelek, amelyeket első gyűlésünk alkalmával tapasztaltam, már seholsem látszanak. És ha látszanak is — nagyon kis mértékben biztatók.

Ez főleg azért szomorít el, mert látom, mindenki megelőz minket; tanárok, gyári munkások, vasutasok és mondhatom, maga a nép is. A mind sürűbben rohanó mozdonyokat, kocsikat magyar és román munkások javítják és engedik utnak, a Lenin-ünnepélyt közösen rendezték: románok és magyarok s mégis milyen szép egyetértésben zajlott le.

Látjátok, mások megtalálták már az egymáshoz való közeledésnek a titkát, ami abba áll, hogy nem hánytorgatják egymásnak, mit szen-

vedett az egyik négy év alatt, a másik viszont 22 év alatt. Ők már rájöttek arra, hogy új, demokratikus életet teremteni Erdélyben csak úgy lehetséges, ha kölcsönösen elfeledjük azt, ami a múltban történt.

Erre ti természetesen ezt mondjátok: „Mi felednők, de a románok nem akarják feledni!” Ők meg ezt mondják: „Mi felednők, de a magyarok nem akarják feledni. Azt mondják, nekik több a feledni valójuk!”

Bármennyire szomorúak is ezek a kijelentések, mégis kicseng belőlük az egymáshoz való közeledésnek a vágya. Ehhez a közeledéshez azonban szükséges az, hogy minden diák egyénileg vessen számot a maga érzéseivel és lélekben béküljön meg román diáktársaival. És még egy dolog szükséges a béküléshez: a kezdeményezés.

Ha ők nem hoznak áldozatot, hozunk mi, fiúk! Tulajdonképpen nem is kell olyan nagy áldozatot hoznunk. Hogy csak egyet említek: ha találkozunk velük, próbáljunk meg szelidebben tekinteni rájuk — nem úgy, mint eddig szoktunk. Ez kétségtelenül kicsiny áldozat, de mégis egy formája a közeledésnek. A többi aztán, ha belül megtört a jég, jön magától: ismerkedés, barátság, közös munka.

Tehát: áldozunk a béke érdekében s az eredmény — nem marad el.

Sütő András,
V. gimnáziumi tanuló.

Falusi levelezőnk írja:

Eltemették az egeresi áldozatokat

A tizenhárom meggyilkolt vére testvériségért hiált

Kedves Testvérek, értesítlek benneteket, hogy eltemettük az egeresi vértanúkat, azt a tizenhárom testvérünket, akiket Maniu gárdistái meggyilkoltak. Nagyon sajnáljuk, hogy közületek senki sem vehetett részt ezen a szomorú temetésen.

Január 17-én szedték ki a földből testvéreink szétrombolott hulláját. Mindenikükön rajta volt a szörnyű megkínzás jele. Az erdő mélyén, egy vizmoszta lyukból vették ki őket és tették koporsóba. Vasárnap tizenkét órakor kezdődött a temetés. A község egyik udvarán voltak felállítva sorba a koporsók, körülöttük a hozzátartozók és testvéreink mind, akik el tudtak jönni, még messzi falukból is.

Először a jegenyei katolikus pap tartott beszédet és utána az egeresi román pap beszélt, majd az egeresi református pap mondott pár szót. Mindnyájan rámutattak arra a borzasztó szerencsétlenségre, hogy tizenhárom ártatlan, dolgozó testvérünket gyilkolták meg, akik egész életükben két kezükkel keresték meg a kenyerüket és becsületesen harcoltak a jobb jövőért.

A szertartások után Horváth János testvérünk, az egeresi Gipszgyárak üzemvezetője bucsuztatta el az áldozatokat családijuktól és ismerőseiktől. Azután megindult a gyászmenet. Ez mindennél szomorúbb volt. Már sirni sem tudtunk, hanem ordítottunk a fájdalomtól és az igazságtalanságtól. Több mint háromszáz méter hosszú volt a gyászmenet, testvérek, minden koporsót nyolc testvérünk vitte felváltva. A hatalmas vörös koszorukat a nők vitték.

Most kérünk titeket, testvérek, hogy igyekezzetek megteremteni szívetekben a testvériséget. Ennek a tizenhárom vértanúnak a sorsa legyen mindig előtetek, magyar és román testvéreink, hogy együttesen tudjuk felépíteni a szebb és tisztább jövőt, lemosva a múltat minden szennyét szíveinkről.

Szeretettel vagyunk minden nemzet iránt.

Egeres, január 27.

Székelly Istvánné,

a Magyar Népi Szövetség szervezője.

NEW-YORK

kávéház és étterem

a kolozsvári vendéglátóipari munkások szakszervezetének üzlete.
Hideg és meleg ételek. Háromfogásos menü 7.20. Minden délután műsoros tea. — Muzika zenekara muzsikál.

Luka László a munkásság építő és harcos egységéről

Milyen célokat tűzött ki maga elé a szakszervezetek bukaresti nagygyűlése?

BUKAREST, január 27. Luka László, a romániai Országos Demokrata Arcvonal főtitkára, a szövőipari és ruházati munkások szakszervezetének gyűlésén 20.000 ember előtt vázolta a szakszervezetek országos kongresszusával kapcsolatos munkáskérdéseket. A nagyjelentőségű beszédet az alábbiakban teljes egészében közöljük:

Munkás elvtársak és munkás elvtársnők!

Az Országos Demokrata Arcvonal üdvözlését hozom a kongresszusra készülő munkásoknak és munkásnőknek. A kiszűnyözött, agyonsanyargatott munkásosztály az oly drágán megfizetett szakszervezeti szakadás után, és annyi szenvedéssel és harccal a háta mögött ismét egyesítette a szakszervezeteket, s most tanácskozásokra gyűl össze, hogy a jobb életért folytatandó harc utját megszabja. Ne feledjük el: azt, hogy ismét összegyűlhettünk szabadon, a reakció ügynökei, csendőrei és rendőrei nélkül, elsősorban a hős Vörös Hadseregnek köszönhetjük, amely szétzúzta a hitlerista hidrát s felszabadító csapataival eljött a mi országunkba. Egyedül a Vörös Hadseregnek köszönhetjük, hogy meg tudtuk valósítani az országunk és népünk számára új utat nyitó augusztus 23-át. Nem szabad azonban elfelednünk, hogy az augusztus 23-án kivívott szabadságjogokat ismét elveszthetjük, ha népünk, élén a munkásosztállyal, nem veszi ki részét a fasiszmus elleni harcból a demokratikus szabadság megőrzéséért és kiszélesítéséért! Mi ugyan felszabadultunk a fasiszta iga alól, de azt nem mondhatjuk, hogy a fasiszmust már is teljesen eltűporták. A hős Vörös Hadsereg most tör Berlin felé, hogy learassa a végső győzelmet. A fasiszta fenevad beszorult barlangjába, ott meg fog semmisülni s nekiláthatunk a népek békés együttműködésén alapuló új világ felépítésének.

A fasiszmus katonai veresége azonban még nem elegendő. Napról-napra fasiszta maradványokkal, reakcionárius elemekkel ütközünk össze, akik megkísérik korlátozni a demokratikus jogok gyakorlását, s meg akarják akadályozni, hogy a dolgozók életszínvonalá emelkedjék. Ezek az elemek vissza akarják forgatni a történelem kerekét! A demokráciáról beszélnek, de ezt csak egy szűk kör számára kívánják. Demokráciát akarnak, de Lupénnyel, Grivicával, emberi életnődért harcoló munkások meggyilkolásával.

Ime tehát az ok, amiért csak abban az esetben őrizhetjük meg a Vörös Hadsereg részéről nekünk juttatott szabadságjogokat, ha az egész munkásosztály harcra és szervezeti egységbe tömörül!

A munkások kongresszusa első sorban ezeket a kérdéseket kell megvitassa:

1. A harc folytatásá megfizerezett erővel a fasiszmus minél gyorsabb legyőzésére, a Vörös és Román Hadsereg támogatása.

2. A termelés fokozásával és a gazdasági élet műszervezésével az ország újjáépítésének megvalósítása. Ezen a téren a munkásság, mint a termelés döntő tényezője kell, hogy hallassa szavát.

Kíméletlen harc a szabotálók ellen

Egy gyűlésen arról beszéltem, hogy egyes reakciós körök szabotálnak. Egyesek megkísérelték, hogy másként értelmezzék szavaimat, mint ahogyan azok elhangzottak. Kíméletlen harcot folytatunk a szabotálók és spekulánsok ellen, bármilyen társadalmi osztályból származzanak is. Ugyanakkor azonban támogatjuk a tisztességes iparosokat és kereskedőket, akik mel-

lettünk harcolnak s akik tőkájukat és tudásukat az ország újjáépítésének szolgálatába akarják állítani. Készek vagyunk elfogadni az új, demokratikus Romániáért, a demokratikus szabadságjogokért küzdő becsületes emberek közreműködését, függetlenül attól, hogy milyen társadalmi osztályhoz tartoznak. A gazdasági helyreállítást, az ipar, a vasut s az egész közlekedési hálózat újjászervezését s mindezeknek a nép érdekében való irányítását csak egy valóban demokratikus kormány valósíthatja meg, amelyik nem utasít vissza senkit, ha az — bármilyen társadalmi osztályból származék — Országos Demokrata Arcvonal mellett akar harcolni. A spekuláció és a feketeipar ellen, az ország újjáépítése érdekében.

A munkás és földműves szövetsége

Hogy országunk fejlődhessen, mindenekelőtt saját erejéből meg kell, hogy valósítsa a földreformot. A feudális maradványok megsemmisítése nélkül nem emelhetjük a földművesek életszínvonalát, s ez nem lesz képes termékeivel ellátni a városokat s nem támogathatja ipari fejlődésünket, mint egészséges piac. A munkásságnak fogadalmat kell fennie, hogy támogatni fogja a parasztság földért vívott harcát.

A munkásság és parasztság számára egyetlen olyan országban sem nyílt életlehetőség, ahol feudális maradványok fennmaradhattak.

Csak az az ország gazdag, amelynek nagy a termelése. Ime, ezért

érdekelte a munkásosztály a földkérdés megoldásánál. Ez az ország fejlődésének a kulcsa.

A földműves mindenfajta életszert kell, hogy termeljen a város számára, mert csak így tudja megvásárolni a város ipari termékeit. A féljobbágy földműves nem lehet szabad és öntudatos ember. De a parasztsággal való szövetség nélkül a munkás sem válhatik szabadná. Tehát a legnagyobb határozottsággal támogatni kell a földművest a földért vívott harcában.

A munkás egységen mulik minden

Egy másik fontos kötelesség a szakszervezeti egység megőrzése s a Munkásegységfront megtartása. Ez a szakszervezeti egység kezessége is. A fasiszmus sohasem győzhetne volna le a munkásosztályt és nem vonhatta volna bele az országot egy szerencsétlen háborúba, ha a munkásegység nem bomlott volna fel. A szakszervezeti egység a biztosítéka annak, hogy országunkban sohasem lesz többé fasiszta diktatúra és sohasem fogják tudni többé a népet akarata ellenére háborúba hajszolni.

Az Ilie Lazár-féle reakciók, akik meg akarták akadályozni a szakszervezeti egységet a maguk bábjaival, vereséget szenvedtek a munkásság egységén. Egyetlen törvény sem fogja támogatni a szakszervezeti szakadárokat, hogy az Egységes Szakszervezetek kivül külön szakszervezeteket alkossanak, ha a munkásosztály egységes. A munkásosztály kötelessége a munkásság egysége ellen török kísérleteinek megőrzése. Ne feledjétek, a Munkásegységfront nem mesterséges csinálmány, hanem a szétvált munkásosztály keserű tapasztalatai alapján jött létre. Ezt az

árvonalat a legnagyobb határozottsággal meg kell őrizni. Csak a Munkásegységfront biztosítja a szakszervezeti egységet és a munkásság harcának diadalát. Munkásegységfrontot nemcsak formai szempontból kell szemlélni, mivel annak élő, hatalmas valóságnak kell lennie, kezességnek a munkásság egységére és a munkásosztály közös politikai harcára.

A szakszervezetek részt akarnak venni a törvényalkotásban

A reakciók azt mondják, hogy a szakszervezeteket a pártok kell megteremtsek. Megbocsáthatatlan hiba lenne, ha a munkásosztály egy ilyen kísérlet áldozatává válnék. A szakszervezetek nem pártszervezetek. A szakszervezetbe beléphet minden munkás, függetlenül attól, hogy melyik pártba tartozik. A szakszervezetben azonban egység kell uralkodjék. A szakszervezeteknek egyetlen politikája van: a munkásság és általában minden köz- és magánalkalmazott érdekeinek védelme, függetlenül a pártállástól, nemzetiségtől és vallástól.

Azt mondják, hogy a szakszervezetek ne politizáljanak. De a szervezettég már politikai tettek számát. Ellentétes lenne a szakszervezeti érdekekkel és a szakszervezetek szerepével, ha a minden munkavállalót érintő törvényalkotás kérdéseivel nem foglalkoznának. A szakszervezetek nem maradhatnak közömbösek a fasiszmus elleni háború, az ország demokratizálódása, a gazdasági, kulturális és társadalmi újjáépítés kérdésében. A munkások meg kell, hogy mondják véleményüket s meg is mondják azt tisztán szakszervezeteik útján. A határozatokat szavazat-többséggel hozzák meg a szakszervezetekben — s ez az igazi demokrácia!

Munkások, akik tagjai vagytok a liberális vagy parasztpártoknak, ne féljétek a szakszervezetek politikáját, mivel ezek csak a munkásosztály érdekei szerint politizálnak s ez összeolvad az egész nép érdekeivel! A dolgozók követelése azonosak: akár testi, akár szellemi munkások, mindnyájan jobb sorsot akarnak az egész nép számára.

A legfőbb kérdések tehát a szakszervezetek általános szövetségének megszervezésén kívül a következők: a termelés fokozása, a front támogatása, harc az ország újjáépítéséért, a parasztság támogatása a földért folytatott harcban, a Munkásegységfront és a szakszervezeti egység megerősítése.

Egyedül ezek lehetnek biztosítékai a fasiszmus vereségének és a valóban demokratikus Románia megvalósításának.

Közlemények

A lértiszabó és helmestő mesterek január 29-én, hétfőn 2 órakor közgyűlést tartanak az Ipartestület székházában. Tiszkönyvet mindenki hozza magával.

A gépihurkolók Ichnomunkásztól szakosztálya január 30-án (kedden) d. u. 3 órakor fontos ügyben megbeszélést tart minden tag megjelentésére kötelező. A vezetőség. 1937

Vadászok figyelmébe! Vadászportot üzni szándékozik adni a címűket a központi rendőrség 41-es szobájában Korobian elvtársnak.

A Turul Biztosító Intézet kéri ügyfeleit, hogy lakcímváltozásukat haladéktalanul jelentsek be, valamint diáhtalakkukat saját érdekükben fizessék ki Malinowszky-té: 1. alatt 10—1 óráig.

A Városi Színház munkásai és színészei szintén versenyre kelnek

KOLOZSVÁR, január 26. Kedves munkás testvérek, elvtársak! Nap-nap után örömmel olvassuk, hogy különböző üzemek és gyárak munkásai hogyan oldják meg a legnagyobb nehézségeket és újabb és újabb gépeket javítanak ki.

Tudjuk, nem könnyű dolog ez akkor, amikor a legtöbb üzem rom, vagy a legfontosabb gének és ami a legfontosabb: gépszíjak s kéziszerszámok is hiányoznak. Éppen ezért mi, a Városi Színház munkásai, színészei és zenészei dobogó szívvel örvendünk, amikor elindult az első vonal, hogy hirdesse a vasútépítő munkások hősi munkátdiadalát. Különböző üzemekben már csatlagnak a gépek, a Magyar Acélárugyár ontja a szegecselt a kivonuló fasiszta bandáktól felrobbantott hidak helyreállításához. A Dermata-gyár bizonyos osztályai is elérték már a többtermelés. Mi is tudjuk, hogy minden csavar és minden bakancs elősegíti a háború gyorsabb befejezését és ezáltal támogatjuk a diadalmas Vörös és Román Hadseregeket, melyek elsöprik a föld színéről a fasiszmus gyilkos hordait.

Mi, színes, ilyen értelemben nem kapcsolódhatunk bele a termelésbe, de igyekszünk nektek, kedves elvtársak, amikor megáll a kalapács és gyalu s elhalkulnak a gépek, szórakozást nyújtani és egyben emelni a dolgozók kulturális színvonalát.

Kedves munkás testvérek! Hígytéltek el, mi is nehézségekkel küzdünk, mert hónapok óta csak részben kapjuk meg a fizetést, nincs szénünk,

színészeink hideg teremben próbálnak kora reggeltől késő estig. Zenészeinknek dermedtek az ujjak a hidegtől. A ruháinkat és minden felszerelésünk nagyobb részét a színház régi vezetősége elvitte. Legnagyobb részben olyan dolgokat, amiket most fádalommal nélkülözünk. Mégis elértük, hogy a román-magyar színtársulat a legnagyobb egyetértésben dolgozik a mi gyönyörű színházunk falai között, ahol a múltban a nemzeti kizárólagosság és az egyenlőség uszító propaganda profétái hangoskodhattak.

Mos' más a helyzet. Lehetőség van arra, hogy olyan darabok is színre kerüljenek, amelyeket a mi munkás-iroink írtak. Színes, ilyen, éppen ilyen darabokat nem látogattok kellő számban! Felkérünk benneteket, munkás testvérek, iratok nekünk és kérjétek olyan darabokat, amelyeket óhajtanátok látni! Támogatások bennünket, mint ahogyan a Vizművek munkásai és tisztviselői tették. A Vizművek munkásai és tisztviselői naponta 10—10 személyt küldenek felváltva a színház minden előadására. Váltatok ti is bérleteket minden előadásra!

Most terbe vettük, hogy vasárnapokon és ünnepnapokon három előadást tartunk, tekintettel a meghonosított esti kiváltságokra. Figyeljétek a kettőt délután, így akarunk mi is belekapcsolódni a többtermelés érdekében kezdeményezett versenybe.

Mészáros József
műszaki munkás.

Totális háborúból totális vereség

A két tannenbergi csata mérlege

Még nem fejeződött ugyan be, de eldőlnék tekinthető a második tannenbergi csata. Eppen úgy, mint 1914-ben az első, úgy ez sem csupán Tannenbergre és környékére terjedt ki, hanem egész Keletporoszországra.

Erdemes e két eseménnyel kapcsolatban kissé visszapillantani, mert következtetést vonhatunk le két időszak azonosságára vagy különbségére vonatkozóan.

1914-ben a német haditerv az volt, hogy keleten addig védekeznek, míg a Schlieffen-terv alapján a német hadseregek a franciákat térdre nem kényszerítik. Ebből kifolyólag Keletporoszország katonai parancsnoka olyan parancsot kapott, hogy tulerejű orosz támadással szemben fokozatosan ürítse ki ezt a területet és a Visztula mögött menjen állásba. Két orosz hadsereg támadott akkoriban. Az egyik Gumbinnennél és Insterburgnál, a másik Tannenberg környékén, mialatt nagyobb orosz erők Varsó magasságában gyülekeztek. Az Insterburgnál lévő orosz hadsereg azonban olyan lánghán haladt előre, hogy Hindenburgnak és Ludendorffnak csak kis erőt kellett vele szemben felvonultatnia és haderejének zömével a Tannenberg környékén lévő orosz hadsereget majdnem teljesen megsemmisítette.

Ez volt az a híres tannenbergi csata, melyet minden katona a hadvezetés iskolapéldájának tekint.

De mi a helyzet máma?

Ugyanabban az irányban folyik a támadás, csak hogy most nem két orosz hadsereg, hanem két szovjet hadseregcsoport támad: Csernyakovszki tábornagy ismét Insterburg felől, Rokoszozszi pedig Tannenbergtől. A Vörös Hadsereg szelleme régen kiirtotta az azelőtti lomha harcéljárást. Néhány nap alatt el is érték a Keleti-tengert és így bezárult a gyűrű az ott kétségbeesetten védekező német csapatok körül. Ha ezeket most sikerül felmorzsolni, akkor az előzőnél sokkal fényesebb győzelemmel ismerkedik meg a hadtörténelem, de ezúttal a babér nem a német hadvezérek fejére kerül.

A két tannenbergi csatának azonban megvan a lelki háttere és szimbolikus jelentősége is: Ludendorff, aki először hirdette nyomtatásban a totális háború szükségességét, a tannenbergi sikernek az alapján lépett rá arra a végzetes útra, mely a mostani német pusztulást fogja eredményezni.

A villámháború rögeszméje

Hogyan okoskodtak a németek? Körülbejárva a következőképpen: Németországnak állandóan két arcvonalas háborúra kell felkészülnie, tehát ha győzni akar, akkor az egyik ellenfelet igen rövid idő alatt kell megsemmisítenie, hogy utána a másik ellen fordulhasson. Ez az alap gondolat beidegződött minden német katonának és politikusnak az agyába. A német vezérkar Franciaország lerohanását készítette elő már 80 éve és Bismarck ehhez szabta a politikáját. 1871-ben ez a lerohanás sikerült és a franciák veresége árán született meg a Német Birodalom. Schlieffen ugyancsak ebben a szelvényben dolgozta ki az első világháború hadászati tervét, ahol, mint ismeretes, közbejött a marne-i csata és a számítás — keresztülhúzott.

Mit tanultunk ebből a németek? Erdemes megfigyelni a hitlerista katonai irodalmat, amely a politikának és a régi hagyományoknak laza keveréke. Nem sikerült 1914-ben a villámháború és ez okozta a vereséget? Hogy kell ezen segíteni? — tették fel a kérdést a szakirók. Ugy, hogy még jobban kell fegyverkezni, minden lehetséges embert és anyagot be kell állítani a hadviselés szolgálatába! Ennek érdekében már csecsemőkortól kezdve katonai nevelés-

ben kell részesíteni mindenkit, mert nem lehet tudni, hogy nem az a pár ember fog-e hiányozni a döntő csatából, akinek a dresszírozását nem vitték kellő eréllyel keresztül?

A politikai következmények levonása egyszerű. Nem szabad bevárni azt, hogy az ellenfél támadjon, hanem akkor kell megindítani a háborút, amikor a saját hadseregünk felkészült! Mindent ennek az átlátszó célnak az érdekében kell feláldozni és aztán a gyanútlan szomszédot le kell rohanni! Az okokat majd megfogalmazza a külügyminiszter...

Kaszárnya-ország, Kaszárnya-filozófia

Ezek voltak az elgondolások. És a valóság? Kaszárnyává vált évek óta Németország. Franco oldalán csak azért hadakozott, hogy kipróbálja légierejét és harckocsiját. Kitálták a „nemzeti szocializmust”, melynek gazdasági és társadalmi lehetetlenségei nagy fejtörést okoztak a szakembereknek, akiknek ezekhez elméletet kellett gyártaniok.

Ahhoz azonban jó volt, hogy néhány kőtyagos agyat megtévesztve ezek szálláscsinálóként működhesse az elnyelésre szánt országokban. Kitálták a pótananyagokat, melyek segítségével megoldani vélték gazdasági nehézségeiket. Egyenruhába bugtatták a szellemi életet és az így katonásított filozófiájuk, a Wehrphilosophie, ezt harsogta mindenkinek a fülébe: A háború normális életforma és a legmagasabb életforma, mert a cselekvés mindennél többet ér. Még akkor is, ha a kiváltó gondolat helytelen... Így került a sor olyan kegyetlenkedésekre, amilyeneket keveset ismer a történelem.

Amíg egy nagyhatalom ilyen elfogástól nem mentes, addig nincsen béke még csak rövid ideig sem.

Ha Németországot nem vernék le teljesen, akkor egy év múlva megint előjönne a régi érvvel, hogy azért veszítették el a háborút, mert még mindig nem fegyverkeztek eléggé, hogy a háromszori totális mozgósítás után is akadt még valahol egy gyermek, vagy asszony, aki a tan-

könyvel, vagy a főzőkanalat fogta ahelyett, hogy puska lett volna a kezében. Ha nem pusztítják ki a fasizmust, akkor egy év múlva újabb titkos fegyvereket találnak ki, mely még jobban gyilkol, mint az eddigi. Ha ezt felfedezték, akkor felkiáltanak: Most végre megvan a csodaszerep, mely biztosan meghozza a döntést és ennek birtokában érdemes már háborút folytatni, hiszen ezzel el lehet venni más nemzet vagyonát és uralkodni lehet a világ felett!

Ilyen szellem mellett tényleg elkövetkezik az emberiség pusztulása. Szerencsére nem fenyeget már minket az örökös porosz kaszárnyaszellem. A fasizmusnak megvan az a jótulajdonsága, hogy nem hasonlítható a hétéfű sárkányhoz, mert ha le is vágják egyik fejét, nem nő ki helyette újabb hét, hanem, ha totálisan bevetett mindent, akkor a vereséggel totálisan ki is irtódik.

A második tannenbergi csata szovjetgyőzelmei nyomán ezek azok a gondolatok, melyek megérlelik az emberben azt a tudatot, hogy a Vörös Hadsereg és a Szövetségesek hadseregei tényleg felszabadító hadseregek.

Homonnay Hugó

Összinte sorok a munkáslevelezőkről

A Kolozsvárról Tordán át Kolozsvárra visszakerülő posta, bár jól megkésve, de azért szakadatlanul hozza a szerkesztőségünknek címzett leveleket. Mondhatni, már-már előtt a sok levél. A szabad szó jogával élni akar a nyugdíjas, a siránkozó háztulajdonos, az üres kamrájú háziasszony, a férjét vagy fiát hazaváró szülők, szinte majd minden levelezőnk kér vagy panaszkodik valamit és ez érthető. Annyi évtized sötét elnyomatása után most van alkalom először a nyilvánosság előtt felszólalni, vádat emelni. Hogy mégsem jelenhetett meg minden ilyen, valamit számon kérő vagy felpanaszoló levél, annak részben az volt az oka, hogy közel egy hónapon át csak két oldalon jelenhettünk meg, részben pedig nem is akartunk az örökös panaszkodásnak, a céltalan lelki nyavalygásnak korlátlan teret engedni. Hiszen a nyilvános siránkozás ragadós, mint az ásitás. Egy elkezdő s nem sokára mindenki úgy ásit, mintha tíz éjjel nem aludt volna.

Kinek nincs ma valami siratni valója, kit nem ért valami nagy sérelem? De ezen az egyéni kesergés nem változtat, sőt, ha nyilvános bura adunk alkalmat, akkor még azok is bűnnek érzik a fejüket, akik különben büfeledtető termékeny munkába fekdünnének. Ez utóbbiak leveleinek viszont annál szívesebben adunk helyet: sokszor vezércikk-rovatunkban is. Mert építő versenyre, munkára adtak példát. Ha volt is panaszuk, ugyanakkor a változtatás, a segítség lehetőségét is feltárták, vagy legalább is előmozdították a szorító kérdések megvitatását és feloldását.

Gondoljunk csak a mérai tejszövetkezet bíráló javaslatokat tevő levélírónk cikkére: szólásra bírta a mérai kiscgazdákat, akiknek egyik szószólója valóságos falukutató-cikkben tárta fel a méraiai helyzetét, felvetvén a közellátás, az állattartás nehézségeinek az okait s a kevés föld megszorításának lehetőségeit. Főként pedig gondoljunk vasúti munkásaink tudósításaira! Minden soruk, minden újabb levelük a munka, az önfeláldozás, a nemes versenyre való kihívás diadalát és célját mutatja fel.

Vasúti munkásaink levelét olvasva felleikeseledünk, felborodunk és megvigasztalódunk, pedig ők is szóval teszik sérelmeiket, nekülözéseiket, ők is számon tartják elvesztett fiaikat és apáikat, ők is érző, szenvedő emberek. Amde tudatosan küzdő, célokat kitűző, és célokat tud is

haladó emberek. Látják, melyik párt van velük a munkában, melyik kezdeményez. Megértik s követik üzemi bizottságuk, szakszervezetük, román és magyar munkástársaik jó példait, a rosszon pedig nem rágódnak örökön-örökké. Egy szóval: nem mennek a siránkozók után, hanem az élet felfelé ivelő útját járják. Az ilyen tartalmu munkásleveleknek mindig is helyet szorítunk. Sőt, hívjuk szerzőiket: még többet írjatok, mert van mondani valótok, mert helyesen ítéletek meg a mai követelményeket!

Vannak azonban gyárak, amelyek munkásait szemrehányással kell illelnünk. A vasut már adott költőt is, tudósítót is, de a Dermataból például nem jelentkezett egyetlenegy olyan munkáslevelező sem, még kevésbé költő, akinek többször és állandóan helyet kellene szorítanunk. Pedig a Dermata-munkásság a város tíz százalékát teszi, dolgozik és épít, s gyűlésein irányt is ad az egész város számára! A Dermata-munkások azonban elmulasztották munkájuk menetét, küzdelmük erejét és eredményeiket írásban is lerögzíteni.

Az írásba, versbe szedett esemény azt jelenti, hogy a küzdelem élmennyé, örömmé vált, beszélni kell róla, ismételni, újra meg újra megismélni. Az írás nem más, mint folytonos emlékeztető, a tanulságok megörögzítője, az eredmények megörögzője és továbbfejlesztője. Eppen ezért ezúttal nem általában a dolgozók felé, hanem kimondottan az üzemi, a gyári dolgozók felé fordulunk, s gyári meg szakszervezeti tudósítókat hívunk! Nem vagyunk kíváncsiak az elégedetlen háziurakra, sem a néphangulattal szemben ravaszul védekező trafikosokra vagy mészárosokra. Mi azokat hívjuk, akik ma a közjó alkotói. Keveseljük földművestestvéreink leveleit is, mert tudni akarjuk, hogy megy a falvakban az újjáépítés, tudni akarjuk, hol s miben segíthetnénk nekik? Közel már a tavaszi szántás ideje, van-e elég földjük, s van-e elég vetni valójuk? Elég-e tüzelőnek az erdő és állatainak a legelő? Gyerekeiknek jutott-e tanító és iskola? Van-e már falvainkban békére való hajlam, a demokráciához kellő bátorság, hozzáértés és támaszték?

A már eddig is irogatóknak azt üzenjük: fogják a lehető legrövidebbre hozni a levelezésüket! A verselők meg ne jelszavakat rimellessenek, hanem gondolataikat vagy érzelmeiket fejezzék ki, de ne prédikációs modorban. Egyszerűen az életet, a saját életük

igazságait, szólaltassák meg. A világhírű költők is ezt teszik s ezért vált művük közkinccsé. Aztán, ha valaki például a közfürdők hiányáról ír, ne írja meg, hogy a fürdő mire való, mert ennyit már mindenki tud. Aki pedig csak azért ír, mert nevével látni akarja az újságban, az hiába fárad, azt mi úgy is rögtön tettenérjük. A névtelen levélírókról ezúttal már nem is szólunk. Egyszerűen tüzre vetjük irka-írkaikat. Ne prédálják tehát a papírszűke világban az árkust.

Végül pedig ne essék zokon levelezőinknek, ha mi magunk kurtitjuk meg közlésre alkalmas írásaikat. Helyet akarunk szorítani minden jó gondolattal vagy javaslattal jelentkező küzdőtársunknak. A szövegkurtításból legalább megtanulhatják, mi a legfontosabb közölni való.

Legjobb levelezőinket és új költőinket ezután meghívjuk egy-egy szerkesztőségi értekezletre. Beavatjuk őket a csiszoltabb írás, az újságtudósítás és szerkesztési műhelyitkaiba, az arra érdemeseket pedig bevezetjük az irodalom világába, hogy megtanulják, hol és hogyan válik a tudás és az élő szó megírás a dolgozó nép hatalmává! Mert eddig a tudás szintén hatalom volt, de nem a nép kezében, hanem a munkásnép ellen.

Nagy István

FELHÍVÁSOK

Felhívás! A Kolozsvári Demokrata Zsidó Népközösség vezetősége felhívja az érdekelteket, hogy február 2-ig váltsák ki új tagsági igazolványukat. Február 2-től a régi tagsági igazolványok érvényüket veszítik. Erről az illetékes hatóságokat hivatalból értesítjük. 2939

Felhívás! A kolozsvári kőművesiparosok szakosztálya 1945. január 30-án, kedden délelőtt 10 órakor nagyon fontos ügyben az Ipartestület székházában gyűlést tart. Minden tag pontosan jelenjen meg. Vezetőség.

Felhívás! A Kolozsvári Demokrata Zsidó Népközösség vezetősége felhívja összes tagjait, hogy tagsági igazolványukkal együtt az alábbi időben és sorrendben pénzlárunknál a februári tagdíjuk befizetése végett megjelenni szíveskedjenek. Egyidejűleg sor kerül a Népközösségi Egyesületétől részünkre jutott természetbeni adományok (cukor, liszt) kiosztására. Február 4-én A—D, 5-én E—H, 6-án I—L, 7-én M—P, 8-án R—Sz, 9-én T—Z.

Kovács István, az antifasiszta vasuti harcos jég hideg kórteremben várja gyógyulását

Küzdelmes munkásélet a Regáltól Budapestig s a börtöntől a csontbetegségig

KOLOZSVÁR, január 27. Kovács István, 43 éves. Ez van írva az ágya fölé fehér krétával fektetve táblára. Mellette van a láztáblázata. Ágya mellett az asztalkán rengeteg könyv. Itt sokat olvas, tanul az ember, hogy aztán jól felkészülve foglalja el ismét harcos helyét a társadalomban.

Kovács István az elmúlt két év-tized egyik bátor szocialista munkásharcosa. Most a klinikák tudósztóriájának egyik betege. A fasiszta börtön és a hosszas megkínzás jutatták ide.

Bemutatkozunk. Kézszerítésünkben csupa melegség van. Ugy érzem, hogy örök idők óta ismerem ezt a tántoríthatatlan harcost: Kovács Istvánt. Folyamatosan, halkán beszél, szinte magának. Élete, multja érdek, s minden szavát jegyzem. Tudja mit beszél, hiszen ő maga is szokott írni.

— Kolozsról származom. Szüleim földnélküli földművesek voltak. Hatton voltunk testvérek s apám még gyermekkoromban meghalt. Három bátyám és két sógorom végigharcolta az első világháborút. A föld-hitelintézetől anyám — elismerésképpen a harctéren küzdő fiaimért — Kolozspatán 27 katasztrális hold földet kapott. A föld vételárának felét azonnal ki kellett fizetni. Erre el is adtuk összes ingó és ingatlan vagyónkat, de a román földreform elvette tőlünk a földet s így teljesen földönfutókká lettünk.

Elgondolkozik, majd folytatja:

— Ekkor tizenkilenc éves voltam. Vallásos környezetből kerültem be Kolozsvárra a Simonffy István-féle gépgyárba vasöntő tanoncnak. A vasöntő munkásai szocialisták és kommunisták voltak. Könyveket adtak a kezembe s oktatni kezdték szocialista szemlében. Sokat vitatkoztak. Kolozsvárt az egyik bátyámnál laktam, ez szombatista volt s elvárta, hogy én is kövessem hitét...

A katonaságnál a neve „bolsi”

— Így két kő között őrlődtem. A kezembe adott társadalmi tudományi művekből akkor még egy szót sem értettem meg. Nemsokára beléptem a vasasok szakszervezetébe. A katonaságnál a nevem már „bolsi” volt, mert nem tudtam ellentmondás nélkül tűrni az igazságtalanságot. Nehéz idő volt a katonaság is — mondja halkán.

Az arcát nézem. Mosolyog. Értető, hiszen az igazi nagy megpróbáltatások még csak ezután következnek. Kis pihenő után kezd megint beszélni. Összegyűjtötte gondolatait.

Tanulságos élet. Minden szava okulásunkra szolgál.

— 1926 őszén a galaci Fermechajógyár öntődjében dolgoztam. Itt egy kommunista szervezetben tevékenykedtem. Azt hiszem, a galaciak sohasem felejtik el nevemet. 1927-ben másodszor kerültem be a kolozsvári Junászba, a mai Acélárugyárba. Szocialista magatartásom miatt innen is el kellett jönnöm. 1928-ban Bukaresztbe, a Voina-féle vasöntőbe kerültem. Itt a szervezeti élet még ismeretlen fogalom volt. Hozzáálltam a munkásszervezéshez. A vége az lett, hogy innen is kidobtak. Szeren-

csémre, felvettek a román államvasutakhoz a bukaresti főműhelybe. Itt két év alatt sikerült szervezeti életet kiépítenünk. A román dolgozókat igazi testvéreimnek éreztem. A nagy vasutassztrájk alkalmával a munkások hősi ellenállása annyira meghatott, hogy végkép a kommunisták illegális mozgalmához kapcsolódtam. Eleinte sejtig, később már vezetőségi tag lettem. Pénzt is gyűjtöttem a párt céljaira...

Lahunya szemét s elhallgat egy pillanatra. A mult emlékei között kutat. Már folytatja is.

Börtönről-börtönre — beteg

— Károly király diktatúrája megviselt mindnyájunkat. Titokban dolgoztunk. Kolozsvárra helyezték át a CFR-műhelybe. Aztán egyszerre csak MÁV-munkások lettünk... A bécsi döntés után magyar felszabadulásról beszéltek, de hogy valóban mi történt, azt mi munkások a bőrünkön tapasztaltuk... 1941 augusztus 9-én letartóztattak. Mindenáron meg akarták tudni, hogy fölfelé kivel állók kapcsolatban, a műhelyben pedig kiket takarok? Ezért rettenetesen elkinozták. Innen a budapesti hírhedt Conti-utcai katonai fegyintézetbe kerültem. Négy hónap után több elvtársammal együtt átkísérték a Markó-utcai polgári büntetőintézetbe, majd a Pestvidéki-börtönbe dobtak át. Tizenegy hónapig voltam gyenge élelem s rossz bánásmód mellett magánzárkában. Főként a magány tett tönkre. Idegileg és fizikailag is teljesen összeroppanított.

A kellemetlen emlékekre hideg fut végig arcán.

— 1942 novemberében — folytatja vallomását — izzadmányos hashár-

„Most már hiszek gyógyulásomban...”

— 1944 a Békepárt éve. A mozgalomban némi részem nekem is volt. Pénz nélkül éltem s el kellett adnom kicsi házamat is. Sok szép munka, titkos gyűlések színhelye — a másé lett... Egyideig bujdostam, majd vérséjsüllyedésemel és csontbetegségemmel augusztus 19-én beutaltattam magam a tüdőklinikára. Itt sokszor elíg birtam a magányt. De aztán a diadalmas Vörös Hadsereg számomra is elhozta a felszabadulást. Erőt és jobb kedvet erőszakoltam magamra. Most már hiszek gyógyulásomban. A lábam még mindig gipszben van, de várom a gyógyulás pillanatát, hogy elvtársaimmal és munkástársaimmal folytassam a félbehagyott

tyagyulladással átdobtak a gyűjtő-rakórházba. Itt 4 hónapig élet-halál között lebegtem. Itthon ezalatt feleségem és Fodor Pataky Ádám sógorom kieszközölték szabadlábra helyezésemet. Hazakerültem, de továbbra is csak ágyban kellett maradnom. 1943 júliusában meghalt édesanyám. Az ő temetésére már a tüdőklinikáról mentem el, ahová már a temetés után nem fogadtak vissza. Saját házikómba az emberek gonoszsága miatt nem költözhettem be, így rokonoknál és barátaimnál hányódtam több hónapon át. Októberben volt a fő-tárgyalásom, mert betegségem miatt annak idején elhalasztották. Négy héttig tartott a tárgyalás. Az utolsó tárgyalásra elvtársaim már az ölkében vittek el.

Mély lélegzetet vesz.

— Aztán jött az ítélet: egy és fél évi börtön. Betegségemet enyhítő körülménynek tudták be. A vizsgálati fogsággal büntetésemet kitöltöttnek vették. Szabad voltam — szabad emberi roncs.

munkát egy boldogabb és szebb haza felépítéséért — fejezte be hosszú elbeszélését Kovács István.

Végighallgattam a küzdelmes élet történetét és szorgalmasan jegyzetem minden szót. A végén már a tollra merevedtek ujjaim. A klinikákon már napok óta nem fűtenek. Didergő betegek láttára felőlik a kérdés bennünk: miért nem siet a hatóság és a közönség a klinika segítségére? Nem szabad, hogy annyi beteg szenvedjen a hideg télben, fűtlen kórtermekben!

Nem szabad, hogy Kovács István, a börtönökben egészségét veszített antifasiszta harcos jég hideg szobában továbbra is csak szenvedjen és életét kockáztassa. Nemes István

Kolozsvári vasárnap

Fél 11 órakor a Szociáldemokrata Párt Ady-ünnepélye a Városi Színházban.

Fél 11 órakor szövetkezeti óra az Iparmúzeumban (Malom-utca 25).

11 órakor a Magyar Népi Szövetség tájékoztató gyűlése az Edison-mozgóban a III. kerület demokráta magyarsága számára.

Fél 3 órakor délután a Józsa Béla-gyermekotthon felavatása a Bem-utca 13-as számú házban. Báb-színház-bemutató: „Ludas Matyi”. Rendezi a Népvédelmi Egyesület.

Megnyílt a Népvédelmi Egyesület mozgóképszínháza

Kolozsvár, január 27. A Népvédelmi Egyesület ünnepélyes keretek között nyitotta meg a Horea-utcon lévő Uránia mozgót, melyet a város a Népvédelmi Egyesületnek adott bérbe.

Dolgozó emberek töltötték meg zsufolásig a nézőteret. Ott láttuk a nézőtérben a pártok és szakszervezetek vezető tagjait és a hatóságok képviselőit. A műsor megkezdése előtt Medrea Hedviga asszony román nyelven és Kozma Károlyné asszony magyar nyelven ismertették a Népvédelmi Egyesület célkitűzéseit. Ráműtattak arra, hogy ennek a mozinak a jövedelme ezután nem egyéni javak gyarapodását, hanem a közérdeket szolgálja. Ezközöze annak a harenak, amelyet a Népvédelmi Egyesület a fasiszmus még itt-ott mutatkozó maradványai ellen folytat.

A mozgó jövedelme nagyban hozzá fog járulni ahhoz, hogy a Népvédelmi Egyesület már most működő 5 gyermekotthona mellett a további otthonokat is rövidesen megnyithassa és hogy a fasiszmus áldozatait megsegíthesse. A vezetőség kéri ezért a közönséget, hogy látogassa ezt a mozit, mert a szórakozással segítő kezét nyújtanak a Népvédelmi Egyesületnek.

A Népvédelmi Egyesület információink szerint máris mindent megtesz, hogy időszerű, jó filmeket szerezzen be a kolozsvári közönség számára.

A polgári peres és perenkívüli ügyek menetét szabályozta egy új főispáni rendelet

Kolozs megye főispánja a polgári peres és perenkívüli ügyekben az igazságszolgáltatás menetének biztosítása érdekében elrendelte a következőket: 1. A 49.000-1930 L. M. rendeletben előírt értékhátrók háromszorosára emeltetnek (Pp. értékek). 2. Az 1220-1940 sz. az ügygondnokok és házassági védőkre vonatkozó rendelet aként módosították, hogy a megállapított díjhányad a kolozsvári ügyvédi kamara pénztárába fizetendő a nyugdíj alapra. 3. A bírósági ítéletet a törvény novében kell kinirdetni. 4. Jelen rendelet a kihirdetés napján lép életbe és érvényes a visszavonásig.

KISKERESKEDŐK ÁRUCSARNOKA (VOLT-MAGYAR-BOLT)

2	özv. Tompos Mihályné óra, ékszer	3	Szeghő V. és Dombora J. Drogueria, Parfümeria	4	Dr. Mózes Andrásné Női divat, kötött-, szövött- és rövidruha
5	Tóth Ferenc Paplan, vászon, függöny	6	Laczkó Ernő Üveg és porcellán	7	Szappanos Katalin Bőrönd, bőrdíszmü
12	özv. Gerőli Andorné Cukorka, gyümölcs	13	Szász Erzsébet Folyóiratok, képeslapok, dísz tárgyak	14	özv. Deák Gézáné Bébi-gyermek-divat
15	Móritz Antal Uri divat-kötött-szövött	16	Muzsi András Textil	17	Király Sándor és társa Fűszer és csomagó
		18	Szekernyés Sándorné Bazar		

